29/12

A NAGY-SZALONTAI REF. EGYHÁZMEGYE

1879-dik évi április 2-dikán

NAGY-SZALONTÁN TARTOTT KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

O'sváth Imre esperes elnöklete alatt

jelenvoltak:

Egyházi tanácsbirák:

Nagy Sándor
Nagy Dániel
Csomor János
Ferenczi Gedeon
Szél Kálmán, egyszersmind e. m. főjegyző.

Világi tanácsbirák:

Ercsey Sándor
Fónagy László
Tabajdi Károly.

Szaniszló Gábor, egyházmegyei aljegyző; Böszörményi Károly lelkész-gyámintézeti, Nagy Péter egyházmegyei pénztárnok; továbbá lelkészek, tanitók, egyházi képviselök nagy számmal.

Elnökló esperes — buzgó imádság után — üdvözölve egyházmegyénk mélyen tisztelt segédgondnokát, ki kormányelnöki nagy elfoglaltsága miatt e gyülésen részt nem vehet; üdvözölve az egyházmegyei tanácsbirákat, lelkészeket, tanitókat és egyházi képviselöket: jelen egyházmegyei gyülést megnyitottnak nyilvánitja.

---

1. Benedek Ferencz egyházmegyei tanácsbiró, hivatali elodázhatlan elfoglaltsága miatt, e gyülésen meg nem jelenhet:

sajnos tudomásul vétetik.

2. O'sváth Imre esperes, az egyházmegye közgyüléséhez intézett beadványában, két évtizedre terjedt esperesi hivataláról, elörehaladt kora és az azzal együttjáró gyöngélkedés miatt — lemond; hálásan megköszönve az egyházmegye irányában tanusitott kegyeletes jóakaratát és nagybecsü vonzalmát, netaláni tévedéseiért bocsánatot kérve, Istennek szent áldását könyörgi az egyházmegye érdemdús segédgondnokára, minden tisztviselöire, szeretett pályatársaira s átalában az egész egyházmegyére.

Egyházmegyei közgyülésünk mélyen meghatva veszi tudomásul szeretve tisztelt esperesének lemondását, s azon hü odaadásért és buzgó önfeláldozásért, melyet 20 esztendöre terjedt esperesi hivatalában tanusitott, köszönetét jegyzökönyvében örökiti meg; s midön az ekép megürült esperesi hivatal betöltésére vonatkozólag a tiszántuli egyházkerület közgyülését tisztelettel felkéri, — felhivja egyszersmind nyugalomba lépett esperesét, hogy az esperesség betöltéséig e hivatal teendöit vezetni, az egyházkerületi rendelet vételével, az egyházakat esperesi szavazásra felhivni, a begyült szavazatokat: Lovassy Ferencz, Ercsey Sándor, Fónagy László, Nagy Sándor és Szél Kálmán egyházmegyei tanácsbirákkal együtt felbontani sziveskedjék; felhatalmaztatván e küldöttség — az első szavazás netaláni sikertelensége esetén — ujabb szavazás elrendelésére, mindaddig, mig kész eredmény lesz felmutatható.

3. Szél Kálmán az egyházmegye megtisztelő bizalmát, melylyel öt főjegyzővé választotta, megköszönve, ez állásáról lemond.

Sajnálattal veszi tudomásul egyházmegyei közgyülésünk Szél Kálmánnak az egyházmegyei főjegyzőségről való lemondását, de tekintve tizennégy évi buzgó és lankadatlan szorgalommal folytatott részint al-, részint főjegyzői munkásságát, s azon reményben levén, hogy az egyházmegye ügyeinek elintézése körül szerzett tapasztalatait a jövőben is érvényesitendi, lemondását elfogadja, és a főjegyzőre beadandó szavazatok felbontását az esperes-választást elintézö bizottságra ruházza.

4. Böszörményi Károly lelkész-gyámintézeti pénztárnok, hivatkozva egyrészről hajlott korára, másrészről különösen egy félév óta időnként előállt aggodalmat okozó betegeskedésére, ez állásáról lemond, s a választást kéri ugy elrendelni, hogy az uj pénztárnok működését, ha előbb nem, legalább az 1880-dik év első napján megkezdhesse.

Leverő hatással volt egyházmegyei közgyülésünkre Böszörményi Károly lelkész-gyámintézeti pénztárnok lemondása, mely egyházmegyénkre ez alkalommal már harmadik veszteség, de tekintve az általa elmondott indokokat, a gyámintézeti pénztár hü és lelkiismeretes kezeléséért neki jegyzőkönyvileg köszönetet szavazva, a lemondást kénytelenségből elfogadja, s a választást elrendelvén, a beadandó szavazatok felbontását az esperes-választást eszközlö bizottsághoz utasitja.

5. Olvastatott az egyházmegye állapotáról, az egyházlátogatási jegyzőkönyvek nyomán készitett főjegyzői jelentés, mely is egész terjedelmében jegyzőkönyvbe vezettetni rendeltetik, javaslatai pedig határozati erőre emeltetnek.

Nagytiszteletü egyházmegyei közgyülés!

A hozzám áttett canonszerü egyházlátogatóság jegyzőkönyveiből, egyházmegyénk gyengélkedö esperese helyett, a következökben van szerencsém feltüntetni egyházmegyénk állapotát:

Egyházainkban a vallás-erkölcsi élet, — bár zsibbasztólag hat reá a mai kor lázas anyagi iránya, s bár áldozatkészségét, buzgalmát lankasztja a jelen nemzedék soknemü terhe, — mégis kielégitönek mondható. A fejlödésnek, az anyagi és szellemi előhaladásnak első faktora — a béke, rend és nyugalom — egyházaink közül Aradon zavartatott fel. Tenkén, F.-Tóthon és Erdögyarakon van folytonos hullámzásnak kitéve; mint ezt az e tárgyu külön beadványok részletezik. Az egyházi adó és párbér czimén tett kivetések általában hiányosan és rendetlenül folynak be, s épen ezért alig, sőt nem is elegendök a szükséglet fedezésére.

A mult 1878-dik év folyamán jelentékenyebb épitkezés volt Szentleányfalván, hol is a szakértöi vélemény szerint, a tervszerüleg és clég czélszerüen készitett templom 2191 frtba került; — Kötegyánban, hol a szilárd anyagból épitett uj leányiskola 1526 frtba került; — B.-Böszörményben, hol a templomon 1400 frtba került javitás és ékités tétetett; — Pankotán, hol a templom javitása, uj szószékkel ellátása 420 frtba; — N.-Zerinden, hol a templom tatarozása 381 frtba került; — Erdőhegyen a templomtorony uj tető alá vétetett s kijavitása folyamatban van, mi is 2500 frtba kerül.

Épitkezéshez készül Tenke, templomot és fiuiskolát akarván épiteni, melyre alapul szolgál azon 14,265 frtot tevő, biztos kötvényen és takarékpénztárba elhelyezett összeg, melyet néhai, jóemlékü Harmathy Károly olyan nemes buzgalommal kezelt és gyümölcsöztetett; továbbá egyesek buzgó adománya, melyek közt első a n.-váradi latin szertartásu r. c. püspökség azon kegyeletes ajánlata, melyszerint a téglaégetéshez 200 öl tüzifát, a fiuiskolához pedig 60 szál gerendának való fát adományozott. Epitkezéshez készül továbbá M.-Sas, hol a templom és torony kijavitása; Ágya, hol uj leányiskola épitése és a rozzant lelkészlak kijavitása van czélbavéve. Erdőhegyen pedig a már régebben elrendelt leányiskola épitése ezen évben foganatositattak.

Iskoláink, — ugy a felszerelés, mint a tanitás eredménye, valamint a tanitók pontos és kellö dijazása tekintetében — sok kivánni valót hagynak fent. Az egyházkerület által 1878 julius havában kiadott népiskolai tanterv, menynyiben szeptember hóban s igy év közepén lett szétküldve, mindenütt még nincsen foganatositva.

Iskoláink közül dicsérettel felemlitendök: a n.-zerindi V osztályu fiu-, az ágyai V osztályu fiu- és V osztályu leányiskola; a komádii belső és külső V osztályu fiuiskola; végül az árpádi IV oszt. vegyes iskola.

Javulás jelei észlelhetök, a ménes-gyoroki, — pankotai, f.-gyarmati fiu- és leányiskolánál, — a szentleányfalvai, és kisujperegi vegyes iskolánál.

Gyengék és elöhaladásra szorgalmazandók: a kötegyáni fiu- és leányiskola, a Nagy Lajos vezetése alatt levő sarkadi leányiskola, a tenkei leányiskola és az e.-gyaraki vegyes iskola.

Általában utasitandónak vélem az egyházak elöljáróit, hogy

1) a 215/1878. sz. egyházkerületi meghagyás folytán, az 1878. évi egyházkerületi népiskolai tantervet léptessék életbe, s annak foganatositását, a 3/1877. sz. egyházmegyei végzés által elöirt módon ellenörizzék;

2) a gondnoki és általában minden egyházi számadásoknál a 9/1876. sz. egyházmegyei végzést pontosan megtartsák.

Végül, mint a kegyeletes buzgóság jelét, örömmel hozom tudomásra, hogy B.-Böszörményben többen 75 frtot; Szakállon, Mártonfy Katalin 10 frtot adományoztak az egyháznak; ugyanott, — egy magát megnevezni nem akaró, — a „Hasznos mulattató“ és a „Lányok lapja“ 1878. évi folyamát már elküldötte, 1879. és 1880-dik évi folyamát pedig elküldeni igérte az iskola részére. — K.-Peregen, Korka Ferenczné Vörös Sára, az urasztalához egy 60 frt értékü ezüst tányért; — Sarkadon Lasnyi János, az urasztalára egy szép és értékes selyemteritöt, — ugyanott Leelösi Károly, a szószékre, egy szép és értékes bársonyteritöt ajándékoztak.

Tiszteletem kifejezésével N.-Szalontán, márczius 31. 1879.

Szél Kálmán, egyházmegyei főjegyző.

6. Az egyház látogatási jegyzőkönyvek nyomán:

1) Pankotán utasittatik az egyházi elöljáróság, hogy 474 frt 40 krnyi, kellöleg nem biztositott tőkekövetelését, az illető 2 adósnál mondja fel, és azt ha peres uton is, ezen év folyamán vegye be, — a befolyt pénzt vagy biztos kötvényen, vagy takarékpénztárba helyezze el; — e tárgyu jelentése, 1879. deczember 31-ig, az egyházmegye elnökségéhez beváratván.

2) Antra, a takarékmagtári alap tisztázása czéljából, egyházmegyei vizsgálóul Ferenczi Gedeon tanácsbiró küldetik ki, jelentése folyó 1879. augusztus 1-ig az egyházmegye elnökségéhez beterjesztendö lévén.

3) Tamáslán, a még el nem készitett gondnoki számadásnak, — folyó évi augusztus 1-ig az egyházmegye elnökségéhez leendö beterjesztésére, — a felgyült hátrányok behajtására, és az iskola gondosabb karban tartására utasittatik az egyházi elöljáróság, — a tamásdai tanitó Török Áron pedig hanyagsága, és botrányos erkölcsi magaviselete miatt állomásától elmozdittatik.

4) Bélzerinden, az egyházi hivatalnokok fizetésének pontos kiadására, az iskolaterem meghagyott nagyobbitására és felszerelésére, — s annak ugy anyagi, mint szellemi tekintetben leendö karban tartására hivatik fel az egyházi elöljáróság, — a bélzerindi tanitó pedig, ki már hanyagságaért és gyenge iskolájáért a 6/1878. egyházmegyei végzésben megrovatott volt, — most első izben megintetik, — figyelmeztetvén ennek következéseire.

5) M.-Sasson, mindkét iskolának kellö taneszközzel leendö felszerelésére, — s a nagy számu mulasztók ellenében, a törvényben elöirt eljárásra utasittatik az egyházi elöljáróság.

6) Árpád, az annyira szükségelt 2-dik iskola épitésére, — melyre már 9/1876. sz. egyházmegyei végzésben felhivatott volt, — annyival inkább utasittatik, mert erre alapja is meg van, valamint felhivatik a fóiskolai épitési hátrány költségeknek még ez év folyamán leendö lefizetésére; — jelentése folyó év deczember 31-ig az egyházmegye elnökségéhez beterjesztendö lévén.

7) Sarkadon utasittatik az egyházi elöljáróság, hogy konfirmátiónális vizsgára, a 4 elemi osztály teljes bevégezése előtt senkit se bocsásson, a tankötelesek iskoláztatására vonatkozólag, a törvény által elöirt eljárást foganatositsa. — s az iskolások tankönyvvel leendö ellátására nézve czélhoz vezetöen intézkedjék.

8) Fenesen az iskola folytonosan nagyon gyenge és elhanyagolt lévén, — az ezért már az 1—10/1878. sz. egyházmegyei végzésben első izben megintett tanitó Vágó János, — most állomásától elmozdittatik; — az egyházi elöljáróság pedig egyfelöl a sötét és szük iskolaterem helyett, ezélszerü tanteremnek ez év folytáni épitésére, — másfelöl az elhanyagolt tanitás helyrehozására és emelésére, állásából folyó felelösség terhe alatt utasittatik; — mindkét tárgyban teendö jelentése folyó év szeptember 1-ig az esperesi hivatalhoz beterjesztendö lévén.

7. Az esperesi — elnöki működést feltüntető — jelentéssel kapcsolatosan, felvétettek az egyházmegyei scontro ügyek, melyek szerint :

1) Anton, az egyház elcserélt telkének, és azon levő épületének telekkönyvezésével, Szikszay Lajos ügyvéd bizatott meg.

2) F.-Tóthon, az 1—7/1878. sz. a. kinevezett egyházmegyei köldöttség, elháríthatatlan akadály miatt meg nem jelenhetvén, — s a Daróczi Dániel lelkész-tanitó és némely egyház tagok között ujabban fölmerült viszálkodás megvizsgálására kiküldöttek pedig, az egyház anyagi ügyeit, vizsgálatuk körén kivül hagyván, de meg vádlott lelkész-tanitó, vádlók ellen olyan vádpanaszokat terjesztvén be egyházmegyei gyülésünkhöz, a melyek a helyszinéni vizsgálatot és kihallgatást elkerülhetetlenné teszik :

Nagy Sándor és Ercsey Sándor egyházmegyei tanácsbirák olyan megbizással küldetnek ki F.-Tóthra, hogy az egyház és iskola anyagi és szellemi ügyeire, — az egyház tagok és lelkész-tanitó kölcsönös vádjaira kiterjesztvén a vizsgálatot, eljárásuk eredményét véleményes jelentésük kapcsában ugy adják be az egyházmegye elnökségéhez, hogy az, még a nyár folyamán tartandó egyházmegyei törvényszéki ülésen tárgyalható legyen.

3) Bajjon, a 29/1861. sz. egyházmegyei végzés szerint, kizárólag uj iskola fundusul hagyományoztatván a 21 hold föld iskola alap :

annak jövedelme elkülönitetten kezelendő, és csakis uj iskolára használható föl.

4) Nyégerfalván, a Benedek Ferencz egyházmegyei tanácsbiró által tett beterjesztés szerint, a legelő elkülönitéskor, — a csatolt birói itélet alapján, — a lelkésznek 8 hold 904□° legelő illetőség, — a tanitónak 4 hold 452□° legelő illetőség adatott egy, illetőleg féltelek járandóság után, mi is, mert a lakosság a legelőt nem szakitotta ki, — a közös legelőben van.

5) Tenkéről az 1—13/1878. sz. egyházmegyei végzés értelmében az 1877/8. évi gondnoki számadás és a templom alapróli kimutatás beterjesztetett és helyben hagyatott.

6) Az aradi egyháztanács, habár elkésve is, beküldötte az esperesi hivatalhoz, a 3/1877. egyházmegyei végzés tárgyában jelentését, melyben panaszosan emliti fel, hogy ő, mint minden tiszte teljesitésében buzgó, jogtalanul rovatott meg az 1—17/1878. sz. egyházmegyei végzésben.

Ezen egyháztanácsi jelentés az Aradon fegyelmi vizsgálat teljesitésével megbizott egyházmegyei küldöttségnek adatik át.

7) Kis-Peregen, bár hivatali felelősség terhe alatt kötelességévé tétetett az egyházi elöljáróságnak az 1—18/1878. sz. egyházmegyei végzésben, hogy az éveken át felhalmozódott egyházmegyei és egyházkerületi közigazgatási tartozásaikat, a 3/1877. sz. egyházmegyei végzés értelmében haladéktalanul törleszszék, mégis nemcsak nem teljesitették ezt, de e tárgyban tett bármely intézkedéseikről jelentést sem tettek, holott ugy ez, mint a német-peregi iskolának kellő tankönyvekkeli ellátása tárgyában 1878. julius 1-ig, az esperesi hivatalhoz teendő jelentés egyenesen meg volt hagyva az 1—18/1878. sz. egyházmegyei végzésben, — és ezt is elmulasztották :

Ezen botrányos kötelességmulasztás megszüntetése ezéljából, fegyelmi vizsgálatra Tabajdi Károly és Ferenczi Gedeon egyházmegyei tanácsbirák küldetnek ki K.-Peregre, vizsgálati eljárásuk eredménye, véleményes jelentésük kapcsában, az egyházmegye elnöksége utján, a legközelebbi egyházmegyei törvényszéki ülésre beterjesztendő lévén.

8) A 3/1878. sz. egyházmegyei végzésben kimutatott hátrányosok, — esperesi és pénztárnoki felhivás után, — igérvén tartozásaiknak törlesztését, ez ideig polgári uton nem lettek szorgalmazva annak lerovására.

9) Az 1877-dik évben, az esperes által kiosztott államsegélyben részesültek nyugtái, utólagos helybenhagyás végett, — valamint az 1878-dik évben, az egyházmegyei bizottság által kiosztott államsegélyt élvezők nyugtái tudomás végett beterjesztetvén,

helybenhagyó tudomásul vétettek.

10) A 8/1878. sz. egyházmegye végzésben jelölt választott bíróság beterjesztett jelentésében tudatja, hogy a kötegyáni lelkészi ingatlanon Balogh Endre által tett beruházások értékét 20 frtra tette ;

tudomásul vétetik, s az ehhez való alkalmazkodásra felek felhivatnak.

11) A betöltetlenül volt kötegyáni, és vadászi lelkészségnek, a lelkészi szolgálatok dijazásából felmaradt jövedelme a 13 és 15/1878. egyházmegyei végzés értelmében a lelkészi gyámintézet pénztárába befizettetett.

8. Felvétettek az egyházkerületi scontro ügyek, melyek szerint :

1) Az egyházkerület 87/1878. sz. végzésében felhiván az egyházmegyéket, hogy a convent és zsinat költségei fedezésére, az eddigi egyházkerületi közigazgatási költségnek még legalább felét fizessék, és azt az egyházkerületi pénztárba beküldjék.

Ezen egyházkerületi végzés nyomán, utasitja egyházmegyei gyülésünk házipénztárnokát, hogy már ezen évről, egyházkerületi közigazgatási költség

czimén, az eddigi 366 frtot, — és ezen összegnek felét 183 frtot vagyis 549 frtot fizessen be az egyházkerületi pénztárba.

2) A pesti biztositó-intézet által, az 1869—1878. évekről, a szerződés értelmében az egyházmegyék részére adott 5% es jutalékból egyházmegyénket, a 111/1878. sz. a. csatolt táblázat szerint 151 frt 64 kr illetvén, egyházmegyénk esperese, ebből 150 frtot takarékpénztári könyvben átadott házipénztárnoknak, 1 forint 64 krajczárt pedig mint postai portóra fölhasználtat mutat ki.

Ezen elnöki intézkedés, helyeslő tudomásul vétetik, s házipénztárnok utasittatik, hogy az ekkép hozzá áttett 150 frtot, a szokott módon kezelje, s azt számadásában, — mint tűzkár mentesitési jutalékot tüntesse ki.

9. Az aradi egyháztanács nevében, főgondnok, algondnok és hét társa, — az egyházmegyéhez intézett beadványukban, szomorunak és a végfeloszlás felé sietőnek mondják egyházuk sorsát, — a több mint 500 családra 1500 frtban kivetett évi egyházi adó nem fizettetik, a hátrány majdnem 5000 forint, az egyház 2200 frtnyi régibb adósságának 6%-os kamatjai, évek során nem fizettettek, most e miatt perrel lettek megtámadva s kénytelenek voltak, bérházul használt iskola épületüket eladni, — a hagyományozott pénzek tőkeösszege, mintegy 1000 frt elköltetett, — 6 év óta rendszeres számadás nincsen, — 7 év óta az egyházmegyei és egyházkerületi hátrány tartozások összege 723 frt 20 kr.

A javitást czélzott intézkedések nem foganatositattak, főként azért, mert lelkészük, — hivatalos ténykedésén kivül, — az egyház ügyeivel nem gondol, söt az az iránt érdeklődő presbytereket durván visszautasitja, — ez az uralkodó közönyösség alapja, mit fokoz még az is, hogy a lelkész, a stolarékkal főként temetéseknél zsarolást üz, miért a Gáj külvárosiak külön is panaszkodnak.

Ezen rendetlenség megszüntetése és jogos panaszuk megvizsgálása czéljából, egy részrehajlatlan küldöttséget kérnek kiküldetni.

Mély sajnálattal értesül egyházmegyei közgyülésünk azon megdöbbentően szomoru helyzetről, melybe e beadvány, az aradi egyház jelen állapotát feltünteti, — s hogy részletesen tályékozva lehessen az aradi egyház anyagi és szellemi ügyeiről, — azoknak mikénti vezetéséről, — s panaszlók előadásának valódiságáról : Aradon a fegyelmi vizsgálatot ezennel elrendeli, — s annak foganatositásával Fónagy László és Szél Kálmán egyházmegyei tanácsbirákat bizza meg, utasitván őket, hogy a vizsgálatot az Arad-Gáj külvárosiaknak, lelkészük Bökényi János ellen, a tiszántúli püspöki hivatalhoz beadott kérvényére is terjeszsze ki, s eljárásának eredményét, véleményes jelentése kapcsában, az egyházmegye elnökségéhez mielőbb adja be, hogy e tárgyban még e nyár folyamán tartandó egyházmegyei törvényszéki ülés intézkedhessék.

10. Az aradi egyház elöljárói, a ·/· veszszö alatt csatolt periratokkal beigazolva, hogy egyházunk, a debreczeni ref. főiskolától 1851-ben felkölcsönzött és kamataival 1615 frtra növekedett összegért, végrehajtás mellett lett beperelve ; — s kimutatva, hogy sem ezen összeget, sem a pesti gyermekkórháztól felvett, s kamataival 1050 frtra növekedett összeget, sem a papi gyámintézettől felvett 300 frtnyi kölcsönt, — sem egyéb függő tartozásaikat, — a végrehajtás utján sikertelenül szorgalmazott egyházi adóból törleszteni nem képes ; — a végrehajtás kikerülése czéljából, ezen kényszer helyzetben, törzsvagyonának egy részét, az évek óta bérházul használt iskola-épületét volt kénytelen eladásnak kitenni, — és azt, az ingatlanok mai nyomott értéke daczára, — kedvező árban, 5500 frtért adván el, a csatolt közjegyzői adás-vételi szerződés szerint, oly formán, hogy a befolyt árból, a debreczeni ref. főiskola 1615 frtos, a pesti gyermekkórház 1050 frtos követelését már törlesztvén, — a papi gyámintézet 300 frtos töke és esedékes kamataiból álló követelését törleszteni tartozván, a fenmaradó 2500 frtot takarékpénztárba helyezi és azt időközi kamataival oda emeli, hogy abból a sajnosan nélkülözött felekezeti iskolát majdan előállithassa ; kérik ezen kényszer eladásnak, egyházmegyei és egyházkerületi végzés által leendő helybenhagyását és megerősitését.

Egyházmegyei közgyülésünk, azon kényszerhelyzetnél fogva, melybe az aradi ref. egyház elég sajnosan esett, — a bérházul használt ref. iskola épületnek, a beterjesztett föltétel melletti eladásába beleegyezik, azon határozottan kikötött záradékkal, hogy az 5500 frt eladási árból, a debreczeni ref. főiskola 1615 frtos, a pesti gyermekkórház 1050 frtos követelése már törlesztetvén, abból a papi gyámintézet 300 frtos töke és esedékes kamatokból álló követelése is folyó évi május hóban törlesztessék, a fenmaradó 2500 frt pedig, szintén folyó évi május hóban takarékpénztárba tétessék, s időközi kamataival szaporitva, — az egyház minden más javaitól elkülönitve, — az egyházi elöljáróság felelőssége mellett, mint ref. iskolai alap kezeltessék, s kizárólag csakis ref. iskola épületre fordittathassék, addig is, annak állásáról egyházmegyei gyülésünk elnöksége utján, évenként értesittessék. Ezen egyházmegyei végzés az

aradi egyház kérvényével és annak mellékleteivel együtt, megerösités végett, a tiszántúli egyházkerület közgyülésére tisztelettel felterjesztetik.

11. Olvastatott a zsinati elömunkálatok átnézésével elnökileg megbizott küldöttség véleményes jelentése, melynek alapján

egyházmegyei gyülésünk annak elörebocsátása mellett, hogy ma, midön a társadalom minden terén, nagyon is észlelhető, miszerint a jelen nemzedéket, a megélhetés nehéz terhe és soknemü gondja, a vallás és egyház ügyei iránti bensö érdeklödésben, buzgó odaadásban, nemes áldozatkészségben nagyon megzsibbasztotta, — ma, ilyen általánosan tapasztalt irány mellett, — a vallás és egyház ügyei iránti bensöérdeklödést, buzgó odaadást, áldozatkészséget és higgadt megfontolást teljesen igénylö zsinat tartásnak aligha lesz óhajtva várt sikere, megjegyzéseit a zsinati elömunkálatokra a következökben foglalja össze: a 16—18-dik § illetöleg: mivel, a magyar ref. egyház, a presbyteri képviseleti alapon áll, — de meg gyakorlati szempontból is, óhajtja egyházmegyénk, hogy a képviseleti alapon elöállitott presbyterium legyen, — a törvény korlátai között, az egyházközség minden ügyeinek intézöje. E mellett az egyházközségi közgyülést feleslegesnek tartja, azt igenis helyesnek véli, hogy az egyházközségi közgyülésnek, a 18-dik §-ban felsorolt teendöit ne pusztán a presbyterium végezze, hanem e végböl, az egyházi adófizetö egyházi tagok választszanak egy, a presbyterium négyszeres létszámának megfelelö tagokból álló testületet és ez végezze a 18-dik § 1, 2, 3. 4, 5. száma alatt felsorolt teendöket. A 26-dik §. 8-dik pontjából e szavak: „az egyházközségi közgyülés" kihagyandók. A 37-dik §-ban az „illetö" szó után oda teendö: egyházak megkérdezése, s az . . . .

A 48-dik §-ban a változtatása szó után oda teendö: az érdeklett egyházmegyék megkérdezése után.

A 142-dik § utolsó sorában, e helyett „növendékeket elökésziteni" teendö: növendékek elökészitését vezetni.

A 144-dik §-ban e helyett: „oktatásáról gondoskodni" teendö: oktatására ügyelni.

A 161-dik § helyett ez lenne: a lelkipásztorok, öltözetökben is megfeleljenek a társadalmi illem követelményeinek, és ha hivatalos tisztökben járnak el, egészen fekete öltözetet és palástot viseljenek.

12. Az aradi egyháztanács nevében, lelkész és fögondnok annak kimutatása mellett, hogy egyházközségi pénzügyeik rendetlen kezelése miatt, az aradi egyház, a közelebbi 6 évröl, részint egyházmegyei, részint egyházkerületi közigazgatási, részint debreczeni föiskola átalakitási és épitési tartozásai fejében 723 frt 20 krral van hátrányban, kérik, hogy annyi felöl szorongatott egyházuknak engedtessék meg, miszerint 10%-es törlesztés mellett 10 éven át fizessék le ezen tetemes hátrány összeget, igérvén, hogy ugy a hátrányból esedékes 72 frt 32 krt, mint a f. egyházmegyei és egyházkerületi költségeket pontosan fizetendik.

Tekintettel az aradi ref. egyház jelen szorongatott helyzetére, kivételesen megengedi egyházmegyei közgyülésünk az aradi ref. egyháznak, hogy 6 év óta 723 frt 20 krra felgyült hátrány tartozását, 10 egyenlö részletben, 10 éven át esedékes kamataival fizesse le, azon kikötéssel, hogy ugy a hátrányból esedékes részt, mint a f. költségeket pontosan fizetendi; — hasonló engedély kinyerése végett, az aradi egyháztanács kérvényét pártolólag terjeszti fel; a tiszántúli egyházkerület közgyülésére.

13. Beterjesztetett az ugrai lelkészválasztás vezetésével esperestileg megbizott küldöttség jelentése, mely szerint Nagy Imre ugrai idöközi lelkész, egyhangulag rendes lelkészül választatott.

A választás a törvényben elöirt szabályok megtartásával történvén, Nagy Imre a 65/1875. sz. egyházmegyei végzés fentartásával rendes lelkészi állásában megerösittetik.

14. A b.-sebesi lelkészválasztás vezetésével megbizott küldöttség beterjesztett jegyzökönyvében jelenti, miszerint 1879. február 3-kán b.-sebesi lelkészül Tömöri Mihály püspök-ladányi segédlelkész egyhangulag megválasztatott.

A választás rendszeresen történt ugyan, de Tömöri Mihály képességi bizonyitványai még ez ideig az elnökséghez be nem adattak, s igy csak ezeknek bemutatása után lesz az esperesi hivatal által megerösitendö, természetesen a 65/1875. számu végzés fentartásával.

15. A belényesi lelkészválasztó küldöttség beadja jelentését, melyszerint 1878. április 28-án a rendszeresen történt választás alkalmával, általános szavazattöbbséggel Nagy Lajos püspökii segédlelkész választatott belényesi lelkészül; ez állomását esperesi megerösités mellett el is foglalta. — Ezzel kapcsolatban a belényesi egyház elöljárói, ujonan választott lelkészöknek Sipos Imre erdö-gyaraki lelkészszel leendö kicseréltetését kérik, mely cserébe az erdö-gyaraki egyház elöljárói is bele nyugodtak és Nagy Lajos belényesi lelkészt lelkészökül kérik.

Egyházmegyei közgyülésünk a beterjesztett választási jegyzökönyv és az ennek alapján történt esperesi megerösités folytán Nagy Lajost mint rendesen elválasztott lelkészt, az egyházmegyébe bekebelezi, s a mennyiben mind a gyaraki, mind a belényesi egyház lelkészeiket változtatni óhajtják, mind Nagy Lajos és Sipos Imre érdeklettek a cserébe belenyugosznak, a mindkét részröl jelenlevö elöljárók megujitott kérelmére Nagy Lajos az erdö-gyaraki, Sipos Imre a belényesi lelkészségben megerösittetnek a 65/1875. sz. egyházmegyei végzés fentartásával.

16. Tárgyalás alá vétetett a tenkei idöközi lelkészség ügye, melyszerint a 23/1878. sz. egyházkerületi végzésben Varga Károly a segédlelkészségtöl eltiltatván, az esperes által idöközi lelkészül Márk Ferencz alkalmaztatott; ez intézkedés ellen Korom József tenkei elöljáró folyamodott a püspöki hivatalhoz, elöadván hogy:

Elöre elterjedt a hir Tenkén, hogy az esperes azért jön, hogy az idöközi lelkészséget örökösnek mondja ki, ö — a ki pedig egyházi elöljáró — e gyülésre meghiva nem volt, de az egyház és Mészáros Gyula iránt érdeklödve ott megjelent, és botránkozva hallotta, hogy az esperes Márk Ferencz érdekében azt mondta ki, hogy a lelkészi hivatalt, még ha Mészáros Gyula átvette is, ettöl teljesen függetlenül viselje, s midön ö Varga Károly eddigi káplánnak, mint lelkésznek és embernek eddigi magaviseletét illetöleg, nyilatkozatra hivta fel a presbyteriumot, s e nyilatkozat jegyzökönyvbe vezetését kérte, az esperes és Kovács Pál fögondnok — ki nehány könnyen rávehetö egyént betanitott, hogy csak lármázzanak, midön valaki józan felfogással beszél — nemcsak ezt nem engedték meg, hanem elhatározták, hogy Mészáros Gyulának káplánt nem engednek tartani, csak idöközi lelkészt, s mindezt az esperes támogatásával, ki a Mészáros Gyula félfizetésével, és egész stolával dotáltatja az idöközi lelkészt.

E vádlevél közöltetvén az esperesi hivatal által a tenkei egyházi gyülléssel, eredetiben csatolja az az esperes elnöklete alatt 1878. julius 20-án tartott gyülés jegyzökönyvét, melyszerint tudtul adja, hogy miután Mészáros Gyula egészsége már teljesen helyreállt, hivatalát átvenni óhajtja, s az idöközi lelkészséget beszüntetni kéri e tárgyban azért kivánja az esperes meghallgatni az elöljáróságot, mert az tudja legjobban, hogy az idöközi lelészség megszüntetése nem zavarja-e az egyházi ügyek rendszeres vezetését?

Az egyháztanács nyilvánitja, hogy ha Mészáros Gyula viszanyerte egészségét, s hivatalát elfoglalni akarja, szándékának ellene nem mondhat, de akkor végzésileg kimondja, hogy lelkészi minden teendöit maga végezze, káplánt ne tartson, a tanitókat a kanoni órákon kivül lelkészi szolgálatra ne használja, s hogy Varga Károly a lelkészi lakról eltávolittassék; azonban mivel az idöközi lelkész már eddig is nagy munkásságot fejtett ki az egyházi ügyek vitelében, s ennek megzavarását vonná maga után az ö eltávozása, ezért Márk Ferencznek idöközi lelkészi minöségben folytonos vagy legalább félévig leendö megtartását kérik.

És mert Mészáros Gyula ugy ment el az egyházból, hogy elmenetelét az egyháztanácscsal nem tudatta, sem egészségi állapotáról vagy életben létéröl a gyülekezetet nem értesitette, nem alaptalan azon aggodalmunk, hogy zavar fog elöidéztetni az egyházban; megbotránkozik az egyháztanács Korom József alaptalan rágalma felett, melylyel az egyházmegye esperesét megtámadván, rosz akarattal ferditi el az egyház intézkedését; a megsértetteknek egyéb elégtételt nem adhat, mint a gunyiratot pontonkint felvevén, annak valótlanságát a következökben kimutatja:

Nem áll, hogy Korom József nem hivatott a jelzett egyh. gyülésbe, meghivatott, bár ott törvényesen nincs helye, mint nem presbyternek, mert sem meg nem választatott, sem fel nem eskettetett ilyenül, az a körülmény, hogy Varga Károly pajtáskodásból, mint póttagot behozta, nem tette öt presbyterré.

Nem áll, hogy az esperes azért jött volna, hogy az idöközi lelkészséget örökösnek mondja ki, mert az nem lehetö.

Nem áll, mintha a fögondnok elöre felizgatta volna a népet, ellenkezöleg csilapitotta a kedélyeket, mennyiben a többség Mészáros Gyula végleges elmozdittatására akart lépéseket tenni.

Márk Ferencz itt maradása érdekében nem kellett buzgólkodni, mert ezt az egész presbyterium óhajtotta.

Most ismételve nyilvánitja a presbyterium, hogy ha Mészáros Gyula olyan egészséges mint állitja, foglalja el hivatalát, de káplánt semmi esetre se tartson.

Végül felolvastatván a presbyterium előtt az egyháztanács f. é. julius 20-ki határozata, azt minden pontjában magáévá teszi, ezáltal is kijelentvén, hogy sem az esperes, sem főgondnok ennek hozatalára nem kényszeritették.

A tenkei egyháztanács ezen beterjesztett jegyzökönyvi végzésének alapján, méltó megrovását fejezi ki egyházmegyei közgyülésünk, az esperest és a tenkei főgondnokot rágalmazó Korom József eljárása felett, s midön egyfelől a tenkei egyháztanács fentebbi intézkedését helyeslő tudomásul veszi, másfelől a hivatalos tisztében lelkiismeretes buzgósággal esperest alaptalanul rágalmazó Korom Józsefet, ezen elferditő és az egyház békéje felforgatását czélzó tettéért megdorgálja, s öt — még ha megválasztatnék is — a presbyteri tiszt viselésére képtelennek nyilvánitja.

17. Berke József és 21 társa tenkei lakosok, azon okból, mert lelkészük Mészáros Gyula az egyház tagjaival meghasonlásban él, egyházukat hütlenül elhagyta, és 3 év óta hol és hogyan létéről nem tudósitja, és mert hallási és beszélési képességét elveszitvén, lelkészi szolgálatra örökre képtelen, öt állomásától elmozdittatni kérik, annyival is inkább, mert ezen év folyamán templomot és iskolát szándékozván épiteni, rendes lelkészre most kiválólag szükségük van, időközi lelkészük Márk Ferencz ugyan, közelismrésre méltóan végzi tisztét, de félnek, hogy máshova nyerve alkalmazást, egyházi ügyeik fenakadnak.

Mészáros Gyula, e vádirati kérvényre beadott válaszában, annak előadása mellett, hogy mint nagy beteg távozott el hazulról, de még igy sem képzelte, hogy egészsége helyreállitasa végett ily huzamosan kelljen távol lennie, s hogy időnként irott káplánjának, kitől tudomást szerezhettek állapotáról, s hogy ruináltnak mondott egészsége már annyira javult, miszerint f. é. április 24-én teljesithetni véli hivatala teendőit, és csakis orvosi tanács folytán kérte arra f. é. mártius elején a tenkei presbyteriumot, hogy egészsége teljes helyreállitása végett még egy fél, vagy egy esztendeig tartsa fenn az időközi lelkészséget; — arra kéri egyházmegyei közgyülésünket, hogy ha neki, mint lelkésznek, a templom és iskola épités miatt otthon kell lennie, ő kész elfoglalni állását, csak engedélyeztessék részére, egészsége tökéletes helyreállitásáig, a káplántartás.

Annak kiemelése mellett, hogy a lelkész szószéken kivüli teendői bárhol is, de kivált vidéki egyházakban ép oly fontosak és az egyház életébe mélyen vágók, utasitja egyházmegyei gyülésünk Mészáros Gyulát, hogyha, mint állitja, egészséges és hivatala teendőit teljesiteni képes, — f. é. április 24-én foglalja el lelkészi állomását és végezze annak teendőit; — ha pedig erre nem képes, — még egy esztendeig, azaz 1880-iki április 24 ig fentartja egyházmegyei közgyülésünk Tenkén az időközi lelkészséget, kimondván, hogy ennek, az eddigi elnökileg megállapitott feltételek melletti teljesitésére, Márk Ferenczet alkalmazza, ki már e tisztben félév óta közmegelégedésre járt el, önként értetvén, hogy mint időközi lelkész, a lelkészség minden teendőiben, a törvény korlátai között, saját felelössége mellett, önálló hatáskörrel bir.

18. Mészáros Gyula tenkei lelkész, a tiszántuli egyházkerület 243/1878. sz. azon végzését, melyszerint neki, oly feltétel mellett engedtetett meg, az elődje n. Muhi Sámuel családja részére fizetni kötelezett 400 frt kegyeleti átalánynak 4 éven át, évenként 100—100 frtjával leendő törlesztése, hogy a ki nem fizetett összegről, biztos kezesség mellett, hiteles kötelezvényt állitson ki. s egyszersmind a kamatot is folytonosan fizesse, — sérelmesnek, sőt elviselhetlennek tekintvén azért, mert igy a hivatalához kötött adósság magán természetüvé változtattatott át, — egyházmegyei törvényszékünkhöz intézett perorvoslati kérvényében ezen ügyet ujra tárgyalás alá vétetni, és az egyházkerület fentebbi itéletét oda módositani kéri, hogy a 400 frt kegyéri átalányt 100—100 frtnyi évi egyenlő részletekben fizesse ugyan, de a hátralévő összegre nézve, ne legyen köteles fizető kezes aláirásával ellátott kötelezvényt kiállitani, hanem tanuk által láttamozott olyan kötelezvényt, melyben a midön kötelezi magát, hogy hivatala visszafoglalásának első évében az első 100 frtot lefizetendi, egyszersmind felhatalmazza Böszörményi Károlyt, mint a Muhi család megbizottját, hogyha 100—100 frtos tartozását évenként nem törlesztené, azt esedékes kamatjaival együtt, lelkészi fizetéséből a tenkei egyházgondnok által, az ő megkérdezése nélkül, legrövidebb uton lefoglaltathatja és magának kifizettetheti.

Semmi uj, a kérdés lényegére tartozó körülmény nem hozatván fel, ezen ugynevezett perorvoslati kérvényben, — ujabb intézkedésnek sem szüksége, sem jogosultsága nem forog fenn, annyival kevésbé pedig, mert ezen ügyet 4 esztendőn keresztül, egyházmegye és egyházkerület ismételt izekben tárgyalni kénytelenitteték, a felebbezéseknél, a helyszinéni vizsgálatnál és a perujitásnál mindkét fél kihallgattatott és védelmét kimeritően előadhatta, ugy hogy az ekkép hozott jogérvényes itélet után, perorvoslatnak hely nem adható. — Ezen egyházmegyei végzés, a perorvoslati kérvényt beterjesztő Mészáros Gyula kivánatára a tiszántuli egyházkerület közgyülésére felterjesztetik.

19. Olvastatott Nagy Sándor tanácsbiró, Gere Ferencz és Kenéz Ferencz jelentése, melyszerint a házipénztár, egyházkerületi közköltség és az esperesi hivatal által az egyházkerületre beadott összegekről szóló számadást, az $187^{7}/_{8}$-dik évről megvizsgálván, vizsgálatuk eredménye a következő:

I. A házipénztár volt a mult évi számadás szerint

Készpénzben . . .	938 frt 07 kr.	
Hátrányokban . . .	155 „ 50 „	
Összesen . .	1093 frt 57 kr.	
Az $187^{7}/_{8}$-ik évről bevétel . .	365 frt 68 kr.	
Mult évről készpénz	938 „ 07 „	
Bevétel összesen	1303 frt 75 kr.	
Ebből kiadás	313 „ 42 „	
Lesz a készpénz	990 frt 33 kr, melyből	
kölcsönökben van elhelyezve . .	800 frt — kr.	
a pénztárban van készpénz . . .	190 „ 33 „	
Összesen	990 frt 33 kr.	
Készpénz-töke tehát	990 „ 33 „	
Hátrány az egyházaknál	173 „ 75 „	
Lesz a valóságos összeg . . .	1164 frt 08 kr.	

A kötelezvények rendszeresen vannak kiállitva.

II. Az egyházkerületi közköltség:

Az egyes egyházakra ki van vetve évenkint . .	463 frt 55 kr.	
ez összegből minden évben befizettetett az egyházkerület illetősége 366 frt s igy az egyházmegyének hátránya nincs, sőt az $187^{6}/_{7}$-ig levő maradvány az egyházmegye részére esett az 1877-ik évi áprilisi jegyzökönyv szerint	309 frt 78 kr.	
$187^{5}/_{6}$-ik évről hozzájött	57 „ 15 „	
$187^{6}/_{7}$. évről	47 „ 66 „	
$187^{7}/_{8}$. évről	216 „ 26 „	
maradvány az egyházmegye javára		630 frt 85 kr.
ennek kamatja 1879. április 1-ig		84 „ 02 „
Összesen		714 frt 87 kr.
ebből levonva az egyházmegyét terhelő zsinati költséget		183 „ — „
lesz a maradvány		531 frt 87 kr,
melyből a takarékpénztárba van téve	323 frt — kr.	
készpénzben van	208 „ 87 „	
Összesen		531 frt 87 kr,
e készpénzmaradványhoz hozzájövén az egyes egyházaknál kint levő hátrány		338 „ 65 „
rendelkezési tőkéje lesz az egyházmegyének		870 frt 52 kr.

III. Az esperesi hivatal által az egyházkerületi pénztárba beadott pénzekről.

Az esperesi hivatal által beadatott a 8. szám alatt beterjesztett nyugták szerint	1529 frt 39 kr.
holott a pénztárnoktól csak	1396 „ 19 krt
vett által, és igy többet látszik beadni	133 frt 20 krral.

Ez onnan származik:

1. Az esperesi 1. számu nyugta . . . 564 frt 92 krról szól
   a házipénztárnok beadott . . . . 529 „ 88 krt,
   tehát különbség van . . . . . 35 frt 04 kr igen, mert Zsadány évi tartozását közvetlenül az esperesi hivatalhoz küldötte.
2. Az esperesi 4. 5. és 6. sz. nyugta szól 487 frt 45 krról
   a házipénztárnok által átadatott . . 467 „ 45 kr,
   különbség . . 20 frt — kr,

igen, mert az esperesi beadvány

3. számu nyugta szerint a 9-dik tétel sz. alatt 1 frttal
   10-dik tétel sz. alatt 2 frttal
   11-dik tétel sz. alatt 2 frttal
   14-dik tétel sz. alatt 10 frttal
   15-dik tétel sz. alatt 5 frttal
   Összesen . . . . . 20 frttal több.

3-szor. Az esperesi 6-dik nyugta szerint 32 frt 28 kr egyezik.
4-szer. „ „ 7-dik „ „ 27 „ a pénztárnoknál nincs.
5-ször. „ „ 8-dik „ „ 50 „ 96 kr szinte nincs,
és igy az esperesi hivatal nyolcz nyugtája közül az

1-sö	564 frt	92 kr.
2-dik	366 „	78 „
3-dik	473 „	68 „
4-dik	5 „	14 „
5-dik	8 „	63 „
6-dik	32 „	28 „
7-dik	27 „	— „
8-dik	50 „	96 „
összesen	1529 frt	39 kr,
a pénztárnok átadott	1396 „	19 krt és igy az esperesi hivatal által
felülfizettetett	133 frt	20 kr. Azonban ez onnan származik,

hogy e felülfizetett pénzek a pénztárnok mellőzésével, egyenesen az esperesi hivatalhoz küldettek, s ennek kiegyenlitése az esperes és pénztárnok kiadásai és bevételeinek összehasonlitása utján lesz eszközölhető, mintszinte az egyházkerületi pénztárnok által követelésbe tett 19 frt 50 kr is, mert a felülfizetés azon összegekből telt ki, melyeket az egyes egyházak koronkint az esperesi hivatalhoz fizettek, s igy az esperesi hivatal részéről az egyházmegye irányában visszkövetelésnek helye nem lehet.

A vizsgáló bizottság beadott jelentése alapján ugy a házipénztár, mint az egyházkerületi közköltségről szóló számadást illetőleg, pénztárnok számadás terhe alól felmentetik; az esperesi hivatal által beadott pénzekröli számadásnál mutatkozó különbözetnek pedig mielőbbi kiegyenlitésére hivja fel egyházmegyei közgyülésünk esperest és pénztárnokot. Végül ugy a főiskolai kamattal, mint a közigazgatási költséggel hátrányban levő egyházak névjegyzéke jegyzőkönyvbe vezettetni határoztatott, s különösen a közigazgatási költség hátrányok befizetésére az egyházak, az esperesi hivatal által megkeresendő világi hatóság által is kényszeritendők.

a) Közigazgatási költséggel hátrányban vannak:

1. Ágya 187⁶/₇, 187⁷/₈	22 frt — kr.
2. K.-Apáthi 1874—78-ig	20 „ — „
3. Arad 1868—78-ig	44 „ — „
4. Árpád 187⁷/₈	9 „ 50 „
5. Gyanta 187⁷/₈	14 „ — „
6. Geszt darab	9 „ 15 „
7. Erdö-Gyarak 1871—78-ig	42 „ — „
8. Ménes-Gyorok 187³/₄, 187⁴/₅, 187⁵/₆	4 „ 50 „
9. S.-Keresztur 187⁴/₅—1878-ig	32 „ — „
10. K.-Peregh 187⁷/₈	13 „ 50 „
11. Sarkad 187⁴/₅ darabban	10 „ — „
12. Sass 187⁷/₈	9 „ 50 „
13. B.-Sebes 187⁰/₁, 187¹/₂, 187²/₃, 187³/₄, 187⁷/₈	15 „ — „
14. Sonkolyos 187⁷/₈	2 „ 50 „
15. Tenke 187⁷/₈	10 „ 50 „
16. F.-Tót	18 „ — „
17. Jánosfalva	22 „ — „
18. Ugra 187⁶/₇, 187⁷/₈	21 „ — „
19. N.-Zerind 187⁷/₈	15 „ — „
20. B.-Zerind 187⁷/₈	4 „ — „
Összes egyházkerületi közigazgatási költség hátrány	338 frt 65 kr.

b) Főiskolai kamattal tartoznak:

1. Agya 1869 április 1-töl darabban	147 frt 60 kr.
2. Apáthi 1874 április 24-töl	45 „ 36 „
3. M.-Gyorok 1860 május 4-töl	56 „ 70 „
4. Keresztur 1874 január 23-tól	30 „ 24 „
5. K.-Gyán 1865 október 1-töl	131 „ 04 „
6. N.Zerind 187⁷/₈	37 „ 80 „
7. Árpád 1875 deczember 2-töl	31 „ 50 „
8. Arad 1870 május 5-töl darabban	42 „ 05 „
9. B.-Sebes 1864 márczius 23-tól	73 „ 75 „
10. Jánosfalva 1862 márczius 16-tól	49 „ 27 „

11. Okány régi	42 frt — kr.
12. Pankota két évi	12 „ 60 „
13. K.-Peregh 1870 május 15-töl	252 „ — „
14. Remete 187⁷/₈-ról	7 „ 35 „
15. Sonkolyos 187⁷/₈	4 „ 20 „
16. Tamásda 187⁷/₈-ról	5 „ 25 „
17. Bél-Zerind 187⁷/₈	8 „ 40 „
Összesen	977 frt 11 kr.

20. Olvastatott Böszörményi Károly lelkész gyámintézeti pénztárnok jelentése a pénztár állásáról az 1878. év deczember 31-ig, melyszerint:

1. 1877 deczember 31-kén volt a pénztár állása 14,772 frt 13 kr, ebből 60 frt mint Mészáros Gyula tenkei lelkészre illetéktelenül kétszerezve kivetett tagsági dij, választmányi végzés folytán kitöröltetvén, lett a pénztár állása	14,712 frt 13 kr.
2. Egyesek és egyházaknál levö kölcsöntőke 10% kamatja	486 „ 32 „
3. Időközben kölcsönzött 63 frt 10% kamatja	6 „ 30 „
4. 450 frt kölcsöntőke 8% kamatja	36 „ — „
5. Szalontai és sarkadi takarékpénztárban évi kamat	649 „ 62 „
6. Késedelmi kamat	13 „ 96 „
7. 19 lelkésztől 30 frtjával kettö kétszerezve	630 „ — „
8. 16 lelkésztől 20 frtjával egy kétszerezve	340 „ — „
9. 8 lelkésztől 10 frtjával egy kétszerezve	90 „ — „
10. Önkéntes tag Tabajdi Lajostól	30 „ — „
11. Rendkivüli tag Diószeghi Endrénétöl	3 „ — „
12. Mezei Ferencz ur adománya	6 „ 30 „
13. Több egyházak adománya	22 „ 10 „
14. Vadászi lelkészség üresség ben levö idejéröl	114 „ — „
15. Köte-gyáni lelkészség üresség ben levö idejéröl	34 „ 36 „
16. Árpádi egyháztól gyüles váltságdij	100 „ — „
17. Baji egyháztól gyüles váltságdij	75 „ — „
18. Államsegélyböl	573 „ — „
Összesen	17,922 frt 09 kr.

Ez összegből kiadatott:

1. Két nyugalomba lépett lelkésznek, 13 özvegynek és 11 árvának	1000 frt 50 kr.
2. Tanitói segély-egyletnek az árpádi 100 frtból	50 „ — „
3. Irodai szerekre	10 „ — „
4. Pénztárnoki fizetésbe	60 „ — „
Kiadatott összesen	1120 frt 50 kr.
Mult évi töke és az 1878-dik évi jövedelem együtt	17,922 frt 09 kr.
1878-dik évi összes kiadás	1120 „ 50 „
1878 deczember 31-kén lett a pénztár állása	16,801 frt 59 kr.

Mely összeg következöleg van elhelyezve:

1. Egyesek és egyházaknál 10% kamatra	4836 frt	20 kr.
2. „ „ „ 8% „	450 „	— „
3. Szalontai takarékpénztárban	9836 „	43 „
4. Sarkadi takarékpénztárban	619 „	89 „
5. Be nem fizetett követelés	1372 „	02 „
6. 1878 deczember 31-kén volt a pénztárban	137 „	05 „
Összesen	16,801 frt	59 kr,
ebből a régi pénztáré	12,906 frt	23 kr,
az uj pénztáré	4895 „	36 „
a kettö együtt	16,801 frt	59 kr.

A pénztár állása tudomásul vétetik s pénztárnoknak az 1878-ik évi számadásából a gyámintézeti választmány által történt felmentése megerösittetik.

21. Olvastatott a püspöki hivatal 249/1879. sz. átirata, melyben a magyar ref. segély-egylet folyó évi április 19-kén tartandó közgyüléséni képviseltetésre hivatik fel az egyházmegye, s ezzel kapcsolatban megküldetik a magyar ref. segély-egylet módositott alapszabályainak tervezete:

Egyházmegyénk a magyar ref. segély-egylet gyüléséni képviseltetését, Szél Kálmán egyházmegyei küldöttre ruházza a segély-egylet módositott alapszabály tervezetét egész terjedelmében elfogadhatónak nyilvánitván.

22. Olvastatott a debreczeni ref. egyházmegye 23/1878. sz. jegyzőkönyve, melyben felhivatnak az egyházmegyék, hogy a vasárnap megszentelése ügyében kieszközlendő országos intézkedés végett együttesen tegyenek felterjesztést az egyházkerületi közgyűléshez.

Egyházmegyei közgyülésünk annyival inkább készséggel magáévá teszi a debreczeni egyházmegye hivatolt inditványát, mert ehhez hasonlóval már 73/1875. számu végzésében járult az egyházkerületi gyűléshez; — s ez alkalomból is tisztelettel fölkéri az egyházkerületi közgyülést, hogy a miniszteriumhoz intézendő felterjesztésében kérelmezze az e tárgyban kötelező országos törvénynek, az 1868-dik évi LIII. törvényczikk 19-dik §-ának pontos és teljes mérvü fogonatositását, meggyőződve levén, hogy a lelkészek társadalmi úton nyilatkozó bármily apostoli buzgalma, az óhajtott eredményt önmagában meghozni, nagyon gyenge, sőt a mai viszonyok között képtelen is.

23. Olvastatott a tamásdai egyházi hivatalnokok fizetésének módositása tárgyában 14/1878. számu végzés értelmében eljárt egyházmegyei küldöttség véleményes jelentése, melyszerint a tamásdai lakosság, azon ismételve megujitott kérelmével szemben, hogy a lelkészi fizetésben lévő alj-gabonát, a régibb 1873 dik év előtti gyakorlat szerint, árpa, zab vagy tengerivel fizethessék; s hogy mivel a lakosság faizási jogát a tagositáskor elveszitette, a lelkészi fizetésben levő 12 öl, — a tanitói fizetésben levö 6 öl tüzifa, egyszerüen töröltessék, különben is kapván a lelkész faizási föld czimén 8 hold földet, a tanitó pedig 4 hold földet, a következő, — a helyi viszonyok tekintetbe vételével — méltányos kiegyezést sikerült létrehoznia, hogy t. i. a lelkészi fizetésbe lévő alj-gabonát, — a tengerit termelök — inséges év kivételével — tengeriben, a többiek árpában vagy zabban fizessék, — a fafizetést illetőleg pedig, mivel a faizás czimén nyert lelkészi és tanitói föld, böven kárpótolja a fizetésökbe kötelezett fának felét, a 6, és 3 ölet, a másik felerészért, vagyis a lelkésznek 6 ölért 30 frt, a tanitónak 15 frt váltságdij fizettessék, és ezen kivül a lelkész részére 6 öl, a tanitó részére 3 öl fának fuvarja köttetett ki, egy napi járó föld távolából.

Végül a 33/1878. számu végzésbe nyert megbizatása folytán ajánlja e küldöttség a tamásdai egyházat segély végett, oly formán, hogy egyházmegyei és egyházkerületi közigazgatási hátrány tartozásai ebből törlesztessenek.

Tekintettel arra, hogy a tamásdai lakosság, a közelebbi években kevesbedett és szegényedett, — és mert a tagositáskor, a faizási jogban, jövedelmének egyik főforrását veszitette el, — egyházmegyei gyülésünk, az egyházmegyei vizsgáló küldöttség által javaslatba hozott, s mindkét felet megnyugtató, fizetésmódositást, a maga részéről helybehagyja, és kimondja, hogy a lelkészi fizetésben levő tengerit, a tengerit termelök, — általános inség kivételével, — tengeriben, a többiek árpában vagy zabban fizessék; a fafizetés váltsága fejében pedig a lelkésznek 30 frtot, a tanitónak 15 frtot fizessenek, kötelesek levén a lelkésznek 6, a tanitónak 3 öl fát, egy napi járó föld távolból díj nélkül befuvarozni. — Mely végzés alapján, az eképen 3—3 példányban kiállitandó módositott díjlevelek, a réginek 1—1 példányban leendő csatolása mellett, egyházmegyei gyülésünk utján, a tiszántuli egyházkerület közgyülésére pártolólag lesznek felterjesztendök végleges megerősités végett.

24. Nagy Dániel egyházmegyei tanácsbiró, az 1—3/1878. sz. megbizásához képest beterjeszti, hogy a szakáli templomalap: 1974 frt 23 kr, ebből kötvényen elhelyezett töke 1490 frt 34 kr, kamathátrány 428 frt 83 kr, az egyház által felhasználtatott 55 frt 6 kr; a kötvényes tartozásból 100 frton alóli összegekben, kezesség mellett van elhelyezve 842 frt 84 kr, — 100 frton felüli összegekben, de be nem táblázva 647 frt 50 kr, melyeknek kamathátránya 358 frt 52 kr: — az iskolaalap 420 frt, mely is 100 frton aluli összegekben kötvényeken van elhelyezve, — s kamatja a tanitó javadalmazására fordittatván, pontosan fizettetik.

E jelentés tudomásul vétetvén, utasittatik a szakáli egyház elöljárósága, hogy a templomalapba 100 frton felüli összeggel tartozókat haladéktalanul szólitsa fel és illetőleg kötelezze, hátránykamat és töketartozásuknak az 1880. év decz. 31-ig leendő lefizetésére, — s az igy befolyt pénzt, illetőleg mind a templom-, mind az iskolaalapot, állásából folyó felelősség terhe alatt, a 63/1875. sz. egyházmegyei végzés által elöirott módon kezelje, — annak állásáról, az egyházi látogatóság útján, egyházmegyei gyülésünkre jelentést tegyen, — és végül a templom- és iskolaalap keletkezését elöttüntető munkálat egy példányát, az egyházmegye levéltárába, Szél Kálmán levéltárnokhoz küldje be.

25. Ferenczi Gedeon egyházmegyei tanácsbiró, 32/1878. sz. egyházmegyei megbizatásához képest jelenti, hogy a n.-zerindi tanitók fizetéséhez tartozó, Körözs melletti szántóföldeket, melyek az átszivárgás miatt gyakran használhatlanok, a cserébe ajánlott „bánom"-földdekkel a helyszinén egybehasonlitván, azokat ugy mennyiség, mint minöség tekintetében elönyösnek találja és a czélbavett cserét megerösittetni kéri.

E jelentés alapján egyházmegyei gyülésünk, a n.-zerindi egyház által kért földcserét helybehagyja, és a tanitók fizetésébe, a Körözs melletti szántóföldek helyébe, az azokkal egyenlö mennyiségü „bánom"-földeket igtatja be.

26. Leelösi Albert, ki kötegyáni leánytanitóul ideiglenes minöségben a 18/1878. sz. egyházmegyei végzés által, azon feltétel alatt alkalmaztatott, hogy 1878. nov. 1-ig tanitóképességi vizsgát tesz, az aradi m. k. állami tanitóképezde igazgatójának 192/1878. sz. eredetiben csatolt bizonylata szerint, Aradon tanképesitö vizsga tehetése végett jelentkezett, — de mert ott évenként egyszer mindig a tanév végén fogadtatnak el az ilyen vizsgák, f. 1879. év junius-ára — mint legközelebbi határidöre — utasittatott a vizsga letételével, ennek alapján kéri, hogy mivel nem rajta mult, hogy a képességi vizsgát az egyházmegye által kitüzött időben tegye le, hagyassék meg állomásán, és engedtessék meg neki, hogy 2 évi gyakorlat után tehesse le e vizsgát.

Egyházmegyei közgyülésünk hangsúlyozva azt, hogy a hazai tanitóképezdék közzül többnél évenként 2-szer, söt némelyiknél bármikor is elfogadtatnak a képesitö vizsgák, tekintettel arra, hogy Leelösi Albert, az aradi m. kir. állami tanitóképezde igazgatósága által, — mint a hol vizsgára jelentkezett, — f. év junius havára utasittatott, mint a legközelebbi határidöre, — megengedi Leelösi Albertnek, jelen állomáson hagyása mellett, hogy folyó 1879-ik év juniusában tegye le a tanképesitö vizsgát, azon határozott kikötéssel, hogy ha nevezett időben ö vizsgát nem tenne, vagy tanitóképességi oklevelet nem nyerne, ideiglenes állomásán sem maradhat tovább, és az 1879. sept. 1-én megnyiló iskolai évre helyette más tanitó lesz alkalmazandó.

27. Özvegy Diószegi Dánielné orvoslatot kér a nagy-szalontai h. h. egyházmegyei tanitói segélyegylet azon jogtalan intézkedése ellen, miszerint, — bár néhai férje 14 éven át fizette, a tanitói segélyegylet pénztárába a betéteket, mégis ö és gyermeke a segélyezésből kizárattak. E vádpanasz valódi állásának megtudása czéljából a nagy-szalontai h. h. egyházmegyei tanitói segélyegylet választmányától beterjesztett választmányi és közgyülési jegyzökönyvekből beigazolva levén az, hogy néhai Diószegi Dániel, a tanitói segélyegylet választmányához 1871. oktober 25-röl keltezett levelében, a tanitói segélyegyletből kilépett, — lemondván, ezen eredetiben bemutatott levelében, ugy maga, mint illetékes utódai nevében, a tanitói segélyegyletet érdeklö minden lehetö jogélvezetről; — továbbá kimutatva levén az, hogy a tanitói segélyegyletbe, néhai Diószegi Dániel, a $\frac{12880}{1875}$. sz. belügyminiszteri végzéssel megerösitett alapszabály értelmében nem lépett be.

Egyházmegyei közgyülésünk itélete szerint, a nagy-szalontai h. h. egyházvidéki tanitói segélyegylet, miniszterileg megerösitett alapszabályaival egyezöleg járt el, panaszló özvegy Diószegi Dánielné fentebbi ügyében. Azonban a méltányosság szempontjából, jónak véli egyházmegyei közgyülésünk figyelmébe hozni, a különben saját hatáskörrel biró n.-szalontai h. h. egyházmegyei tanitói segélyegyletnek, hogy a jelen és ezzel hasonló azon esetekben, midön t. i. a régibb tanitói gyámintézetnek állásuknál fogva kötelezett tagjai, az ujabb tanitói segélyegyletnek nem lettek tagjaivá, az ilyen tanitók, az általuk teljesitett régibb befizetések alapján, családjuk részére, méltányosságból, átmeneti intézkedés czimén, egyszer-mindenkorra némi segélyt nyerjenek.

28. A nagy-zerindi egyház elöljárósága beterjeszti, hogy az 1878-dik év végén, templomépitési alapjuk tesz: 3314 frt 78 krt, melyből biztositott kötvényeken van elhelyezve: 999 frt 31 kr, takarékpénztárban 200 frt, a kivetésből kint van a lakosoknál 2115 frt 47 kr.

A Balogh-Tabajdi Teréz búzaalapitvány áll: 49 hectoliter tisztabúzából, az orgona alap 11 hectoliter tisztabuzából.

E jelentés tudomásul vétetvén, utasittatik a n.-zerindi egyház elöljárósága, hogy a templomalapból kivetés czimén oly nagy mennyiségben a lakosoknál kint levő pénz beszedésére nézve, az e tárgyu 11/1876. és 31/1878. sz. egyházmegyei végzés értelmében járjon el, és eljárásáról, az egyházmegye elnöksége utján egyházmegyei közgyülésünkhöz tegyen jelentést.

29. Az államsegélyből, vagy a ref. segélyegyletből nyerendö segély végett ujabban folyamodnak: a nyégerfalvai és német peregi ref. leányegyházak, és Szabó József nyégerfalvai tanitó.

Egyházmegyei gyülésünk ezen évben az államsegélyből: a sonkolyosi, szakálli, f.-tóthi egyházat, Rácz Károly, Gál Ferencz, Diószegi Endre lelkészeket, Csizek Frigyes, Szölösi István és nyégerfalvai tanitó Szabó Józsefet segélyezi, — annak kiosztasával a 7/1878. sz. egyházmegyei végzésben megje-

lölt küldöttséget bizván meg. A ref. segélyegyletből leendő segélyezés végett pedig: a jánosfalvai, sonkolyosi, nyégerfalvai, pankotai, m.-gyoroki, bélzerindi és f.-tóthi egyházakat ajánlja.

30. Helybenhagyás és megerösités végett beterjesztetnek a nagy-szalontai ref. egyházi hivatalnokoknak, — két lelkész és nyolcz elemi tanitónak, — módositott díjlevelei, a módositást eszközlö egyházgyülési végzéssel együtt.

A 3—3 példányban beterjesztett módositott díjleveleknek, az 1—1 példányban csatolt régi díjlevelekkel való egybevetéséből meggyözödvén, egyházmegyei gyülésünk, hogy ezen módositás által, jelzett díjlevelek emelkedtek: a nagy-szalontai ref. egyházi hivatalnokoknak, két lelkész és nyolcz elemi tanitónak ekkép módositott díjleveleit, a magarészéröl helybenhagyja és azokat megerösités végett a tiszántuli egyházkerület közgyülésére tiszteletteel fölterjeszti.

31. Helybenhagyás és megerösités végett bemutattatnak a m.-sassi és tenkei templomtervek költségvetéseikkel együtt.

E szakértö által készitett tervek helybenhagyatván, és annak jeléül, az egyházmegye esperese által aláiratván, utasittatnak az m.-sassi és tenkei egyházi elöljárók azoknak foganatositására, valamint az épitkezés bevégeztével, a kész templom és torony, szakértöi megvizsgálása és átvétele czéljából, az egyházmegye elnökségének e tárgyú intézkedése kikérésére.

32. Olvastatott az aradi egyháztanács beterjesztett azon határozata, melyszerint az eddigi önkéntes ajánlat és párbér helyett, az egyházi adónak birtokarány szerinti kivetését léptette életbe; ez intézkedés ellen a gyülés folyamán, hat tagu aláirással egy kérvény adatott be, melyben az aláirók a régi gyakorlat fentartását kérik.

Az egyházi adó mikénti kivetése az egyház belügye levén, ezen ügy saját körben leendö elintézés végett az aradi egyháztanácshoz visszatétetik.

33. Sipos János ujlaki, Szondi Géza pereghi segédlelkészek, az egyházmegyébe leendö bekebeleztetésöket kérik.

A kérvényhez mellékelt bizonyitványok rendben találtatván, Sipos János a 2-dik, Szondy Géza az első lelkészképességi vizsga letételét igazoló bizonyitvány alapján bekebeleztetnek.

34. Nyeste István sz.-leányfalvi lelkész beterjesztett folyamodványában, egyházának a 2-dik osztályból a 3-dikba leendö soroztatását és a kegyeleti átalány részletenkinti törleszthetését kérelmezi.

A lelkészi állásoknak fizetés szerinti osztályozása 5 évre állapittatott meg, s miután Szent-Leányfalván a lelkészi jövedelem apadását maga után vonó rendkivüli eset ez ideig nem történt, folyamodó az 5 év eltelésének bevárására utasittatik, a kegyeleti átalány mikénti fizetésére nézve pedig az e gyülésen megerösitett módositott alapszabályok az irányadók.

35. A kis-pereghi egyház elöljárói beterjesztvén az 1878. év oktober 27-én tartott egyházi gyülés jegyzökönyvének 4-dik számu kivonatát, melyben az a debreczeni föiskola átalakitására ajánlott és a föiskola épitésére kivetett, hátrányban levö tartozásainak mikénti leendö fizetéséről intézkedik, s hivatkozva jelenben kedvezötlen anyagi helyzetére, az emlitett hátrányok kifizetésére legalább egy évi haladékot kér.

Miután a kis-pereghi egyház föiskola átalakitási és épitési tartozásait — daczára a 3/1877. és 18/1878. sz. egyházmegyei végzésekben foglalt megintéseknek — soha nem fizette, egyházmegyei közgyülésünk a kért haladékot meg nem adja, söt ellenkezöleg felhivja az esperesi hivatalt, hogy e hátrányok behajtását közigazgatási uton is eszközölje.

36. Beterjesztettek a lelkész-egyesületi közgyülés által a nagy-szalontai egyházmegyében levö lelkészi gyámintézet alapszabályai helybenhagyás és oly módon leendö megerösités végett, hogy azok 1879. január 1-töl kezdve érvényeseknek tekintendök.

A lelkészegyesületi közgyülés által beterjesztett gyámintézeti alapszabályok módositva megerösittetnek, s jegyzökönyvbe vezettetvén, 1879. január 1-töl érvényeseknek tekintetnek.

A nagy-szalontai ref. egyházmegyében levö lelkészi gyámintézet

Alapszabályai.

Módositva megerösittettek a nagy-szalontai ref. egyházmegye 1879-dik évi április 2-kán tartott közgyülésén.

I. Czél.

1. §. Czélja az intézetnek a lelkészeket özvegyeik és árváik elhagyatott sorsa feletti aggodalomtól legalább részben megszabaditani; továbbá a szolgálatra képtelen lelkészeket gyámolitani; majd anyagi helyzete gyarapodtával az elaggott lelkészek nyugdijazásáról is gondoskodni.

II. Tagok és jövedelem.

2. §. A gyámintézet kötelezett részvényes tagjai minden a nagy-szalontai egyházmegyében levö rendes lelkészek, kik is jövedelmeikhez képest 3 osztályba soroztatván, az első osztálybeliek 21, a 2-dik osztálybeliek 14, a 3-dik osztálybeliek 7 frt részvénydijt tartoznak fizetni, mely kötelezettség az esperesti megerösitésben — 1875. 65. sz. egyházmegyei végzés fentartásával — nyilván kiteendö.

3. §. Minden ujonnan belépö rendes tag, ilyennek tekintetvén az is, ki más egyházmegyei lelkészi szolgálatból jött által, az első évben részvénydijának kétszeresét fizeti, mint szintén az is, ki változás folytán alsó osztályu lelkészségböl felsöbbe lép át.

4. §. A segéd, helyettes és idöközi lelkészek, mint ilyenek a szerint a mint fél, vagy egész lelkészi fizetést élveznek, fél vagy egész részvénydijt fizetnek, a 3-dik §. fentartásával.

5. §. Ha a gyámintézet valamelyik tagja a lelkészségről lemond, ugy hal el, vagy távozik el más egyházba, hogy sem özvegyet, sem gyámdijra jogosult árvát nem hagy hátra, ezen esetben az elhunyt tag családját illetö kegyeleti átalányt a lelkészi gyámintézet örökli, mint szinte a bármi okon üresedésben levö lelkészi hivatal jövedelmét is, a lelkészi szolgálat teljesitésére szükségelt költségek levonása után: — azon esetben pedig, ha valamely tag elhunytával özvegy és gyámdijra jogosult árvák maradnak, ezek a szerint a mint fél vagy egész fizetést húznak, ugy a halálozási, mint a kegyeleti átalány évében, kötelesek a gyámintézeti rendes részvénydijt fél vagy egész részben befizetni.

6. §. A gyámintézet minden tagja, ugy a belépéskor, mint minden változáskor az 1875. 65. sz. egyházmegyei végzés értelmében, kegyeleti átalányt fizetni tartozik, mely is az első év folyamában, a kegyeleti átalányra jogosult özvegy s esetleg a gyámintézeti pénztár részére fizetendö ki, úgy azonban, hogy ott, hol a gyámintézetnek már régibb tagja alkalmaztatik máshova lelkészül, az általa átalány czimén fizetni tartozott összeget neki utódja, esetleg annak utódja az 1875. 65. sz. egyházmegyei végzés értelmében visszatéríteni köteles a hivataloskodás első évének folyamán.

7. §. Jövedelmi forrást képeznek továbbá az egyházak s buzgó érdeklödök alapitványai, évi járulékai, valamint az egyházmegyei gyülés által e czélra engedményezett egy vasárnapi perselypénz évenként, s végre a gyámintézeti töke szaporuléka.

III. Gyámdij-osztalék.

8. §. Tekintet nélkül arra, hogy a gyámintézet tagjai minö osztályzat szerint fizették röszvénydijaikat, családjuk egyenlö gyamdij-osztalékban részesül.

9. §. Meghatároztatván az egyházmegyei gyámintézeti választmány által a gyámdij-osztalékra fordítandó összeg, — mi azonban a pénztárnoki fizetéssel együtt, a gyámintézet évi jövedelmének két harmadát sohasem haladhatja meg, abból

a) az oly tag özvegyét, ki húsz vagy több éven át fizetett részvénydijt, egy egész részlet;

b) az oly tag özvegyét, ki 10—15 évig fizetett részvénydijt, $^3/_4$-rész;

c) az oly tag özvegyét, ki 10 éven alól fizetett, $^1/_2$ rész fogja illetni; átmeneti intézkedésül kimondatik, hogy az uj tökéből egy osztalék a következö öt éven keresztül nem lehet több, mint a régi Cassából a fentebbi pontozat szerint nyert osztaléknak kétszerese.

10. §. A nyomor, vagy más szerencsétlenség által hivatalképtelenné vált lelkész, családjával együtt az esedékes gyámdij-osztalékot húzza, ha azonban késöbb olyan hivatalba lép, melynek jövedelme egy harmadik osztályú lelkészséggel felér, gyámdij-osztalékban többé nem részesülhet, de családja részére — a részvény-dij pontos fizetése által a gyámdij-osztalékot biztositathatja.

11. §. Ha valamelyik lelkész egyházi itéletileg mozdittatik el hivatalától, vagy önként mondott le arról, részvénydijának pontos fizetése által családját a gyámintézet jótéteményében részesitheti.

12. §. Hogy mily arányban osztassék ki, férj, nő s gyermekek közt a netaláni osz. talék, azon esetben, ha férj s nő együtt nem élnek, erről az egyházmegyei gyülés esetről-esetre intézkedik.

13. §. Minden árva az anyát illető gyámdíj-osztaléknak $^1/_4$-dét kapja, ugy azonban hogy az árvákat illető összes gyámdíj-osztalék egy egész részletnél többet nem tehet, azon esetben, ha az anya férjhezmegy, az árvák az esedékes gyámdíj-osztalékban tovább is részesülnek.

14. §. Ha csak árvák maradnak:

a) egy árva fél,

b) 2—4 árva egy egész részlet gyámdíj-osztalékot kap; ha pedig négynél többen volnának, a négyen felül mindenik árva egy negyed gyámdíj-osztalékban részesül.

15. §. A gyámdíj-osztalékban részesités kezdödik a kegyeleti átalány évének elteltével, midön az özvegy vagy árva sem hivatali utódjától, sem az egyháztól jövedelmet nem kap; megszünik pedig:

1-ször. Az özvegyre nézve:

a) ha férjhezmegy,

b) ha meghal.

2-szor. Az árvákra nézve:

a) ha a segélyezésre kitüzött határidö letelik, mely is a fi árvák közül, a tanulókra a 20-dik, a többiekre nézve nemi különbség nélkül a 18-dik év eltelte, kivételt tesz a nöknél a férjhezmenetel, mi a segélyezést elöbb is azonnal megszünteti;

b) ha meghalnak.

16. §. A nyomorult árváknak, vagy elmebetegeknek rendes idön tuli s minö arányban segélyezése felett az egyházmegyei gyülés intézkedik.

IV. Kezelés.

17. §. A gyámintézet ügyeit egy hét tagu választmány és egy pénztárnok vezeti, ki is évi fizetésül 60 frtot nyer, és irodai átalányul 10 frtot.

18. §. Mind a választmány, mind a pénztárnok a gyámintézeti tagoknak, az esperesi hivatalhoz beküldött s az egyházmegyei gyülésen felbontandó szavazata által 3 évi időközre választatik, a választandók egyházi vagy polgári állására való tekintet nélkül, mely választmány elnököt, számvevöt s jegyzöt saját kebeléből maga választ.

19. §. Mind a választmány, mind a pénztárnok intézkedéseikért köztörvényileg felelös.

20. §. A választmányi elnök, vagy akadályoztatása esetén a legidöscbb választmányi tag képviseli az intézetet s hivja össze annak gyüléseit és pedig rendesen Deczember hónapban a pénztári számadást megvizsgálni, annak alapján az osztalékot meghatározni; továbbá az évenkénti egyházmegyei gyülést megelözöleg az évi bevételek s kiadások egybevetése, a szükségelt utalványozások megtétele czéljából, az elnök köteles a pénztár állásáról az évenkénti helyosztó gyülés alkalmával jelentést tenni, a választmány végzéseinek érvényt szerezni, s általában arra ügyelni, hogy az intézet érdekei mindenütt védve s elömozditva legyenek.

21. §. A választmány kötelessége az elnök felhivására összejönni, a bevételi s kiadási utalványozásokat megtenni, a pénztári számadást felülvizsgálni, különösen a kölcsönök elhelyezésére felelösség mellett ügyelni, a gyámintézet alapszabályai megtartása felett örködni, s általában az intézet jólétét munkálni.

22. §. A pénztárnok kötelessége nyugták és ellennyugták mellett rendszeres számadást vezetni, azt évnegyedenként a számvevö elé, félévenként a választmány felülvizsgálása alá terjeszteni, a kötelezvényeket a választmány utalványára kiállitani, és örizni, a hátrányokat kimutatni, a hátrányosokat fizetésre felszólitani, s nem fizetés esetén a választmány elé terjeszteni, a gyámdíj-osztalékot a választmány utalványára pontosan kifizetni, mit azonban a segélyezés végett nála jelentkezö özvegyeknél csakis életben lételt, s özvegységet, az árváknál pedig életben lételt igazoló bizonyitvány — a keresztlevél egyszer-mindenkorra megszereztetvén — elömutatása mellett tehet.

Tartozik a pénztárnok rendes pénztári naplót vezetni a bevétel s kiadás pontos kimutatására, továbbá egy követelési könyvet, melyben az adósok részére külön lap nyitandó a tartozás, kamat, ezek törlesztése bejegyzésére.

Minthogy pedig az 1876 Január 1-töl kezdve a felemelt részvénydíjak fizetése lépett életbe, minden zavar és lehetö jogsérelem elkerülése tekintetéböl. utasittatik a pénztárnok hogy 1875 Decz. 31-ig a gyámintézeti pénztár könyveit zárja le, s arról, mint régi tökéről, az eddigi gyakorlat szerint — folytonosan olyan számadást vezessen, mely kitüntesse, hogy a tagok régibb arányu befizetése szerint, s az 1875 Decz. 31-ki töke szaporulása folytán minö jövedelem volna? ennek kétharmada kepezvén az alapszabályok 9-ik §-a értelmébe a gyámdij osztalék alapját. Köteles továbbá a pénztárnok, az 1876 évi Januártól mint a felemelt részvénydijjak életbe léptetése idejétöl fogva, — a gyámintézet uj tökéjéről, — elkülönitett rendszeres számadást vezetni, és a kettös könyvelést mindaddig elkülönitve folytatni, mig a régi tökéből

(1875 Decz. 31) gyámdijra jogositottak közöl csak egy is él, mikor aztán a két töke összefoglalva számadásilag is együtt kezelendö lészen.

23. §. A számvevö tartozik a pénztár kezelését örködö figyelemmel kisérni, annak állásáról legalább évnegyedenként tudomást szerezni, a számadást a választmányi ülések elött megvizsgálni, s arra vonatkozó jelentését a számadással, hátrányok kimutatásával együtt a választmány elé terjeszteni.

24. §. A választmányi jegyzö kötelessége ugy az ülésekről, mint a pénztárra vonatkozó beadványokról rendszeres jegyzökönyvet vezetni.

25. §. 1876-tól fogva a gyámintézeti év polgári évre tétetvén át, az évi részvény dijjak két részletben és pedig mindenkor legkésöbb Márt. és Sept. utólsó napjára fizetendök le a gyámintézeti pénztárnoknál, igazolásul vagy a pénztárnok nyugtája vagy a postai vevények szolgálván; a ki részvény dijját a jelzett napokra le nem fizeti 8% késedelmi kamatot köteles fizetni; ha pedig valamely tag részvény dijját és annak kamatát egy év alatt sem fizetné be, a pénztár nok által az esperesnek bejelentetvén a tartozás mennyisége, az esperes annak erejéig az illetö egyház gondnoknál letartóztatást foganatosit a lelkész fizetéséből, s annak az esperesi hivatalhoz leendö beküldésére 3 havi zár határ idöt tüz, s ha ez sem vezetne eredményre, ez esetben per utján lesz az beveendö.

V. Kölcsönzés.

26. §. A gyámintézeti tökének gyümölcsözés végetti elhelyezése csak is a választmány utalványozása mellett történhetik, a választmányt illetvén ugy a kamatlábnak, mint a szerzödés szövegének megállapitása; e tárgyu intézkedés tudomás végett az egyházmegyei gyülésre felterjesztendö levén.

27. §. Kölcsön nyerésre megkivántatik az irásilag folyamodó vagyoni állapotának hiteles kimutatása, és ha elegendö fekvösége nem volna, két teljes biztosságot nyujtó kezes állitása, kiknek birtok bizonylata is mellèklendö.

28. §. A hitel telek könyvi bizonylattal igazolt ingatlanra is csak elsöségi betáblázás mellett adatik kölcsön a birtok egy harmad becsértékéig. Szöllö mint a melynek értéke ingadozó biztositékul el nem fogadtatik, épületekre nézve tüz biztositás mulhatatlanul szükséges.

29. §. Lelkészeknek magok és nejök aláirása és két, a gyámpénztárba nem tartozó lelkész kezessége mellett adatik kölcsön, és pedig az elsö osztályuaknak 300, a 2-ik osztályuaknak 200, a 3-dik osztályuaknak 100 frt erejéig, azon világos kikötéssel, hogy a tökét évenként $^1/_{10}$-ed részletben törleszteni tartoznak; az ujonnan belépett lelkészek kegyeleti átalánya is, midön az a gyámintézetet illeti, a fentebbi osztályzat szerint kölcsön kép megtartható, a felülesörész az év folyamán haladéktalanul befizetettvén, a törlesztés egyszeri elmulasztása után, a töke azonnal felmondatik, és törvényes úton behajtatik.

Tartozó lelkész elhalása esetén, a kötvényt aláirt özvegynek, söt az árváknak évi gyámdij osztalékából is a törlesztésre szükségelt összeg letartóztatható.

30. §. Egyházaknak az egyháztanács j. könyvi határozatának a kérvényhez csatolása mellett adatik kölcsön, úgy azonban hogy a pénz felvételkor kiállitandó kötvényt a presbyterek legalább fele részben egymásérti kölcsönös jótállás mellett alá irják itt is megtartatván az évenkinti $^1/_{10}$-ed töke törlesztés.

31. §. Ha biztosan ki nem kölcsönözhetö összeg marad a pénztárba az 50 frton felül takarékpénztárba helyeztetik el.

32. §. A kölcsönt nyerök köteleztetnek a felvett összeg félévi kamatjait elöre kifizeti, és pedig elsö izben a pénz felvételkor, azután mindig a fél év elsö havában, mit is ha bármiokból elmulasztanának 10% késedelmi kamatot fizetni kötelesek, ki a kamat fizetést fél évig nem teljesiti, annak a tartozási töke is felmondatik, s az rajta kamataival és költségeivel együtt peres uton behajtatik.

33. §. A kölcsön összegnek évenkénti 20% törlesztése nem gyámintézeti tagtól is elfogadtatik.

34. §. A töke visszafizetése 3 havi elöleges felmondás után történhetik, ha azonban a kölcsön vevö elöbb, mint a felmondási határidö eltelnék, akarná a tökét lefizetni, ezt 3 havi kamat lefizetése mellett teheti, és olyan idöben, a midön pénz váltságra gondolni sem lehet.

35. §. A gyámintézeti alapszabályok a tagok kétharmadának kivánatára átvizsgálandók s szükség esetében módositandók, s a netaláni módositott pontok tudomás és megerösités végett az egyházmegyei közgyülésnek beterjesztendök.

37. Olvastatott a kis-peregbi egyháztanács mártius 25-én tartott gyülése jegyzökönyvének kivonata, melyszerint Kovács Ferencz leánytanitó kijelenti, hogy változni óhajt, az egyháztanács e szándékában öt nem akadályozza, hanem elmenetele esetén, a tanitói állás betöltését illetöleg, az egyházmegyei gyülés intézkedését kéri, e gyülésböl egyszersmind kérdést intéz az egyházmegyei közgyüléshez az iránt, valjon az egyháztanács gyülésében a segédlelkésznek felszólalási vagy vélemény nyilvánitási joga van-e vagy nincs?

Tanitó-változás esete nem fordulván elö Kovács Ferencz a peregbi leánytanitói állásában megmarad, a segédlelkész felszólalási jogát illetöleg pedig

„a képviseleti alapon álló presbyteriumban is a gyakorlat szólási jogot enged a segédlelkésznek, de szavazati jogot nem.“

38. Olvastatott Balogh József f.-gyarmathi ideiglenes fitanító kérvénye, melyben beterjesztett tanitói oklevele, és az egyháztanács jegyzökönyvének mellékelt kivonata alapján, állandó megerösittetését kéri.

Az egyháztanács jegyzökönyve szerint rendes tanitóvá megválasztott Balogh József oklevele alapján állásában megerösittetik.

39. Papp Károly k.-apáthi ideiglenes tanitó beterjesztett folyamodványában bekebeleztetését s megerösittetését kéri.

Miután Papp Károly a tanitóképességi vizsgát mindezideig le nem tette, s mint ideiglenes tanitó is az 1878. évi egyházmegyei gyülés jegyzökönyvének 1. sz. szerint, hanyagságáért első izben már megintetett, nemcsak meg nem erösittetik, hanem ha az 1879. év folyamán tanitóképességi vizsgát nem tesz, s iskoláját meg nem jobbitja, még ideiglenes állásáról is elmozdittatik.

40. Olvastatott Vágó János fenesi tanitó kérvénye, melyben jövedelmezőbb egyházba leendö áttételét kéri, másrészről az egyház elöljárói hanyag tanitójuk elmozditásáért, s Ladányi Károly okleveles tanitónak odarendeléséért folyamodnak.

Vágó János fenesi tanitó az 1878. évi egyházmegyei gyülés jegyzökönyvének 1. sz. 10. pontja szerint hanyagságáért első izben már megintetett és a jelen évi egyházmegyei látogatóság jegyzökönyve szerint iskolája most is türhetetlennek találtatott, állásáról elmozdittatik, s Ladányi Károly, mint már a mult évben oklevele alapján bekebelezett tanitó a fenesi tanitóságban megerösittetik.

41. Papp Károly sarkadi lakos az esperesi hivatalhoz beadott folyamodványában, valamely üresedésben levö tanitói állás elnyerését kéri.

Folyamodó kérelme, — miután sem képessége igazolva, sem üres tanitói állás ez alkalommal az egyházmegyében nincs — nem teljesithető.

42. A kötegyáni egyház elöljárói volt lelkészök Balogh Endre által, az egyes lakosoktól illetéktelenül beszedett és a gondnoknak át nem számolt 81 frt 39 kr. követeléseknek megtérittetését elrendelni kérik.

Ezen ügynek közigazgatási uton leendö elintézésére Aradmegye alispáni hivatala az esperesi hivatal által felkéretni határoztatott.

43. Bor Áron kötegyáni lelkész beterjesztett folyamodványában az elödje Balogh Endre által okozott s biróilag 28 frtra értékelt kárnak, a választott bíróság által eszközölt kiegyezés alkalmával megállapitott beruházási költségből való visszatarthatására kér engedélyt.

Ezen ügy elintézése a választott bíróság hatáskörébe tartozván, egyházmegyei intézkedés szüksége fent nem forog.

44. Az esperesi hivatal által körözött 195, 311, 1319, 1354, 1438/1878. számu püspöki körlevelek, mintszinte a 362, 882, és 1566/1878. számu püspöki átiratok, mint az illető erdöhegyi, b.-sebesi, vadászi és bélzerindi egyházakkal közlöttek:

Levéltárba tétetnek.

45. A remetei egyház elöljárói beadott folyamodványukban kérik, hogy a lelkészi fizetésben levö 147 rudas széna helyett, minden pártól két-két nyalábot számitva, 125 rudast fizethessenek, a hiányzó 22 rudas helyett a temetőbeli fü — mi 18 rudas lehet — adatnék.

Nem levén kimutatva, hogy a temető használata szabad rendelkezés alatt áll-é, sőt ugy látszik, hogy az egyház tagjain könnyiteni akarva, az egyház jövedelme fordittatnék a lelkészi széna fizetés kiegészitésére, jelen kérvény felszerelés végett visszaadatik.

46. Thurzó Lajos V-dik osztálybeli kitünö, Kiss Kálmán IV-dik osztálybeli első osztályu és Szathmári István 2-dik osztálybeli első osztályzatu debreczeni szolgatanulók az egyházmegye alapitványára leendö felvétetésöket kérik.

A beadott és megvizsgált bizonyitványok alapján Thurzó Lajos és Kiss Kálmán az egyházmegye alapitványára felvétetnek.

Az 1. 2. 10. 11. 12. 18. 22. és 30. számokat hitelesitették Nagy-Szalontán, április 6-án Nagy Sándor, Ercsey Sándor, Fónagy László; — a többi számokat pedig április 16-án hitelesitették Nagy Sándor, Ercsey Sándor.

Az 1. 2. 5. 6. 7—12. 17. 18. 22—31. számokat jegyzette Szél Kálmán, a többi számokat Szaniszló Gábor.

Tárgymutató.

1. Benedek Ferencz tanácsbiró e gyülésen meg nem jelenhet.
2. O'sváth Imre az esperességről lemond, — a megürült esperesi hivatal betöltésére intézkedés tétetik.
3. Szél Kálmán a főjegyzőségről lemond.
4. Böszörményi Károly a lelkész-gyámintézeti pénztárnokságról lemond.
5. Az egyházmegye állapotáról jelentés.
6. Az egyházlátogatási jegyzőkönyvek alapján intézkedés.
7. Egyházmegyei scontro ügyek.
8. Egyházkerületi „ „
9. Az aradi egyháztanács vizsgáló küldöttséget kér.
10. Az aradi egyház bérházul használt iskolaépületének eladása helybenhagyatik.
11. Zsinati elömunkálatokra vélemény.
12. Az aradi egyháztanács, egyházmegyei hátrány-tartozásait 10 éven át fizetheti.
13. Nagy Imre az ugrai lelkészségben megerösittetik.
14. Tömöri Mihály, a b.-sebesi lelkészségben megerösittetik.
15. Nagy Lajos belényesi lelkész bekebeleztetvén, csere folytán az erdö-gyaraki; Sipos Imre pedig a belényesi lelkészségben megerösittetnek.
16. Tenkei időközi lelkészül Márk Ferencz alkalmaztatik.
17. Mészáros Gyula, ha egészséges, f. évi április 24-én foglalja el állását, — de ha nem képes a szolgálatra, még egy évig Márk Ferencz alkalmaztatik tenkei időközi lelkészül.
18. Mészáros Gyula perorvoslati kérvényének, — a 400 frt kegyévi átalány fizetése tárgyában, — hely nem adatik.
19. Számadás az egyházmegyei házipénztárról.
20. Számadás a lelkész-gyámintézeti pénztárról.
21. A ref. s. egylet közgyülésére képviselö küldetik.
22. A vasárnap megszentelése ügyében felterjesztés.
23. A tamásdai egyházhivatalnokok fizetés módositása.
24. A szakálli templom és iskola-alap.
25. A n.-zerindi tanitók földcseréje helybenhagyatik.
26. Leelősy Albert, ha 1879. juniusában tanitóképességi oklevelet nem szerez, — ideiglenes tanitóságában sem maradhat.
27. Diószegi Dánielné, a tanitói segélyegylet intézkedése ellenében, orvoslatot kér.
28. Jelentés, a n.-zerindi alapitványokról.
29. Segélyezésben részesitendök.
30. A n.-szalontai ref. egyházhivatalnokok módositott dijlevelei.
31. A m.-sassi és tenkei templomtervek helybenhagyatnak.
32. Az aradi egyháznak, egyházadó-ügybeni intézkedése.
33. Sipos János és Szondy Géza segédlelkészek bekebeleztetnek.
34. A sz.-leányfalvai lelkészség, a 2-dik osztályban marad.
35. K.-Peregnek összegyült hátránytartozásai lefizetésére ujabb időhaladék nem adatik.
36. A lelkészgyámintézet módositott alapszabályai.
37. Kovács Ferencz peregi tanitó marad.
38. Balog József a f.-gyarmati fitanitóságban megerösittetik.
39. Pap Károly, ha 1879. folyamán tanitóképességi vizsgát nem tesz, — ideiglenes tanitóul sem hagyatik meg.
40. Ladányi Károly fenesi tanitóvá lesz, — Vágó János onnan elmozdittatván.
41. Pap Károly tanitóul nem alkalmaztatik.
42. Balogh Endrétől közigazgatási uton vétetik be az általa Kötegyánban illetéktelenül beszedett és át nem számolt pénz.
43. Bor Áronnak Balogh Endre elleni követelése.
44. Körözött püspöki átiratok.
45. A remetei egyház, lelkészi fizetést módositó kérvénye, felszerelés végett, visszaadatatik.
46. Thurzó Lajos, Kiss Kálmán gymn. tanulók, az egyházmegye alapitványára felvétetnek.

Debreczen, 1879. Nyom. a város könyvnyomdájában. Mj.